

بچه‌های **نهمی** به کانال جداگانه

زدیم مخصوص شما! جزوه، فیلم

آموزشی و ... کاملاً رایگان 📌❤️

📌 کانال تلگرام نهمی ها

جهت عضویت در کانال نهمی ها اینجا کلیک کنید

فعل

روش پیدا کردن بُن فعل ماضی از مصدرها: با حذف «ن» مصدری، آنچه که باقی می ماند، «بن فعل ماضی» است.

دیدن ← دید   گفتن ← گفت
 ببین ← بین   بگو ← گو
بُن ماضی: مصدر بدون «ن»   **بُن مضارع: فعل امر بدون «ب»**

ساختار افعال زبان فارسی

مثال	ساختار	زمان فعل
رفتم - رفتی - رفت و...	بن ماضی + شناسه های ماضی	ماضی ساده (مطلق)
می رفتم - می رفتی - می رفت و...	می + ماضی ساده	ماضی استمراری
رفته بودم - رفته بودی - رفته بود و...	صفت مفعولی (بن ماضی + ه) + بود + شناسه های ماضی	ماضی بعید
رفته ام - رفته ای - رفته است و...	صفت مفعولی + ام، ای، است، ایم، اید، اند	ماضی نقلی
رفته باشم - رفته باشی - رفته باشد و...	صفت مفعولی + باش + شناسه های مضارع	ماضی التزامی
داشتم می رفتم - داشتی می رفتی - داشت می رفت و...	داشت + شناسه های ماضی + ماضی استمراری	ماضی مستمر
می روم - می روی - می رود و...	می + بن مضارع + شناسه های مضارع	مضارع اخباری
بروم - بروی - برود و...	ب + بن مضارع + شناسه های مضارع	مضارع التزامی
دارم می روم - داری می روی - دارد می رود و...	دار + شناسه های مضارع + مضارع اخباری	مضارع مستمر
خواهم رفت - خواهی رفت - خواهد رفت و...	خواه + شناسه های مضارع + بن ماضی	فعل آینده (مستقبل)

جدول شناسه های فعل ماضی:

مفرد	جمع	
مَ -	یم	اول شخص
ی	ید	دوم شخص
-	ند	سوم شخص

جدول شناسه های فعل مضارع:

مفرد	جمع	
مَ -	یم	اول شخص
ی	ید	دوم شخص
دَ -	ند	سوم شخص

چگونه تعداد جمله ها را بشماریم؟

برای شمارش جمله در یک عبارت یا شعر، باید طبق فرمول زیر عمل کنیم:

تعداد جمله: تعداد فعل های موجود + تعداد فعل های حذف شده + شبه جمله

منادا
اصوات
عبارت های کوتاه بدون فعل

گروه اسمی:

گروه اسمی یک جایگاه (نقش) دستوری است؛ یعنی می تواند در جمله نقش نهاد، مفعول، متمم، مسند و منادا داشته باشد.

اجزای گروه اسمی: در هر گروه اسمی یک هسته و یک یا چند وابسته وجود دارد. هسته، بخش اصلی و غیر قابل حذف گروه است، اما وجود «وابسته» اختیاری است.

هسته می تواند یک اسم، ضمیر یا صفت جانشین اسم باشد.

به جمله های زیر با دقت توجه کنید:

معلم کتاب را به کلاس آورد.

۱) معلم آن کتاب را به کلاس آورد. ۲) معلم این کتاب را به کلاس آورد ۳) معلم کدام کتاب را به کلاس آورد؟ ۴) معلم دو کتاب را به کلاس آورد.

در تمام جمله های بالا، «معلم» نهاد، «کتاب» مفعول، «کلاس» متمم و «آورد» فعل است.

«کتاب» به عنوان مفعول، هسته یک گروه اسمی است که با وابسته هایی همراه شده است.

در همه جمله های بالا، «کتاب» هسته و کلمات دیگر که قبل و بعد از آن آمده اند، وابسته نامیده می شوند.

بنابراین ۲ نوع وابسته داریم:

۱- وابسته های پیشین (وابسته ای که قبل از هسته می آید). ۲- وابسته های پسین (وابسته ای که بعد از هسته می آید).

راه های شناسایی هسته گروه اسمی:

از روی معنی: هسته، مرکز گروه اسمی است و وجود وابسته ها بدون آن غیرممکن است. موضوع اصلی گروه، هسته است و معنی گروه به هسته بستگی دارد.

از روی ظاهر: در یک گروه اسمی، اولین کلمه ای که کسره «-» می گیرد «هسته» و بقیه کلمات وابسته هستند.

مثال: آن دو درخت تنومند همسایه

* اگر در گروه اسمی هیچ کدام از واژه ها نقش نمای اضافه (کسره) نداشته باشند، «هسته» آخرین واژه است. مثال: این چند دانش آموز

* قبل از هسته کسره نمی آید. مثال: آن دو درخت تنومند همسایه

وابسته های پیشین اسم (وابسته هایی که پیش از اسم (هسته) می آیند):

۱- صفت اشاره ۲- صفت شمارشی اصلی و ترتیبی نوع ۱ ۳- صفت پرسشی ۴- صفت تعجبی ۵- صفت مبهم ۶- صفت برترین (عالی)

۱- **صفت اشاره:** صفت اشاره کلمه هایی هستند که قبل از اسم می آیند و درباره دوری و نزدیکی آن اسم توضیح می دهند؛ مانند: این، آن، همین، همان، چنین، چنان

چون صفت اشاره، قبل از اسم می آید، «وابسته پیشین» اسم خود، خوانده می شود.

آن قهرمان پیروز شد. (آن قهرمان: گروه اسمی نهادی / آن: وابسته پیشین، صفت اشاره / قهرمان: هسته)

آدرس کانال تلگرام: @Nezhadramezan

۲- **مضاف الیه:** اسم یا ضمیری است که بعد از کسره «-» بیاید؛ مانند: دوستِ مریم - همسایهٔ ما - دلِم

۳- **صفت برتر (تفضیلی):** این صفت دو چیز را با هم مقایسه می کند و یکی را بر دیگری برتری می دهد؛ مانند: مریم از زهرا باهوش تر است.

در این جمله، مریم با زهرا مقایسه شده است و می بینیم که مریم از زهرا، باهوش تر است.

صفت برتر، وابستهٔ پسین اسم است. مثال: دوستِ بهتر را انتخاب کن.

۴- **صفت شمارشی ترتیبی نوع ۲ (صفت شمارشی اصلی + م-):** یکم (اول، نخست)، دوم، سوم، آخر و ...

مثال: کلاسِ سوم - ردیفِ پنجم - طبقهٔ آخر

۵- **صفت مبهم «دیگر»:** اگر چه صفت های مبهم وابستهٔ پیشین اسم هستند اما صفت مبهم «دیگر»، امروزه، در جایگاه وابستهٔ پسین به کار می رود؛

مانند: بارِ دیگر، روزِ دیگر

ساختمان واژه:

واژه‌ها از نظر ساخت عبارتند از:

ساده: واژه‌هایی هستند که از یک جزء ساخته شده‌اند که معنی مستقل و روشنی دارند و قابل تقسیم به اجزای کوچک تر نیستند؛ مانند: گل - آب - دبیر

غیر ساده: واژه‌هایی هستند که از چند جزء ساخته شده‌اند و می توان آن ها را به اجزای کوچک تر قسمت کرد؛ مانند: امیدوار - کتاب خانه - وحشتناک

انواع واژه های غیر ساده:

۱- مشتق ۲- مرکب ۳- مشتق - مرکب

۱- **مشتق:** واژه هایی هستند که از یک بخش معنادار + یک یا چند جزء بی معنی تشکیل شده اند؛ مانند: دانا - رویش - هوشمند

(۱) دانا: دان (بن مضارع) + ا (پسوند) (۲) رویش: روی (بن مضارع) + -ش (پسوند) (۳) هوشمند: هوش (اسم) + مند (پسوند)

بخش بدون معنی در کلمات مشتق، «پیشوند» یا «پسوند» است.

«وندها»، حروفی بی معنی هستند که به ابتدا یا انتهای یا میان واژه های معنادار اضافه می شوند.

وندها در حالت کلی سه دسته اند:

۱- **پیشوند:** حروف بی معنی هستند که به ابتدای واژهٔ معنادار اضافه می شوند؛ مانند: بی تاب - با ادب - پیشرفت - درگذشت - فرا گرفت - نادان و ...

۲- **میانوند:** حروف بی معنی هستند که میان دو واژهٔ معنادار می آیند؛ مانند: پیچ و تاب - پی در پی - گرداگرد - رنگ به رنگ - سراسر - گفت و گو - لبالب

۳- **پسوند:** حروف بی معنی هستند که به انتهای واژهٔ معنادار اضافه می شوند؛ مانند: شکوهمند - گلدان - کارگر - زرّین - گرفتار - لاله زار و ...

نکته:

نشانه های جمع فارسی (ها - ان)، پسوند های صفت ساز «تر» و «ترین» و «ی» نکره («ناشناس» که معنی «یک» می دهد، جزء وند ها محسوب نمی شوند؛ یعنی کلمهٔ غیر ساده نمی سازند.
با توجه به این نکته می توان گفت کلمه هایی مانند: گیاهان، کوه ها، بهترین، مردی (به معنی یک مرد)، کلمات ساده هستند.

۲- **مرکب:** واژه ای که از دو یا چند جزء معنادار تشکیل می شود؛ مانند:

کتاب خانه (کتاب + خانه) - گلاب (گل + آب) - مداد پاک کن (مداد + پاک + کن) - آب دوغ خیار (آب + دوغ + خیار)

آدرس کانال تلگرام: @Nezhadramezan

۳- مشتق - مرکب: این نوع کلمات حداقل از دو قسمت معنی دار و حداقل یک وند ساخته شده اند (هم ویژگی مرکب و هم ویژگی مشتق را دارند)؛ مانند:

دانش آموز: دان + ش + آموز
سرتاسر: سر + تا + سر
بازنویسی: باز + نویسی + ی
کُشت و کُشتار: کُشت + و + کُشت + ار

نکته ۱: در کلمات «مرکب»، حرکت حرف آخر کلمه اول، ساکن است؛ مانند: گلخانه - گلاب

نکته ۲: واژه های زیر همه ساده اند و نباید با مشتق اشتباه شود:

«خانه - نامه - سینه - صفحه - پله - ارّه - تیشه - کاشانه - نرده - تپّه - برده - لانه - دانه - لاله - شیشه - پنجره - عُصّه - قصّه - دنده - رنده»

نکته ۳: اغلب اعضای انسان به همراه «ه» واژه مشتق می سازند: «گردنه - گوشه - چشمه - دماغه - دهانه - لبه - دندان - پایه - دسته - ساقه - کفه»

پرتکرارترین ها

۱- تشبیهات مهم فارسی نهم:

- کم کم شمع وجودش به خاموشی می گرایید. (مشبه: وجود / مشبه به: شمع)
- سعدیا راست روان گوی سعادت بردند / راستی کن که به منزل نرسد کج رفتار (مشبه: سعاد / مشبه به: گوی)
- هر روز درخت وجود نصیرالدین پربارتر می شد. (مشبه: وجود / مشبه به: درخت)
- ایران ما به گلستانی می ماند (مشبه: ایران / مشبه به: گلستان)
- تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش / حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار (مشبه: تو / مخاطب) / مشبه به: بنفشه)

۲- نمونه های پرسش انکاری در فارسی نهم:

- دزد را کی زهره آن بود که گرد چادر او گردد
- که تواند که دهد میوه الوان از چوب
- چو بفروختی از که خواهی خرید؟ / متاع جوانی به بازار نیست
- درختی که تو امروز نشانی، میوه آن کجا توانی خورد

۳- نمونه های تضاد در فارسی نهم:

- مپیچ از ره راست بر راه کج / چو در هست، حاجت به دیوار نیست
- به نزد کهان و به نزد مهان / به آزار موری نیرزد جهان
- برایت آرزومندم که دشمن نیز داشته باشی نه کم و نه زیاد درست به اندازه
- حق اندر وی ز پیدایی است پنهان
- همی خواهیم از کردگار جهان / شناسنده آشکار و نهان

بچه‌های **نهمی** به کانال جداگانه

زدیم مخصوص شما! جزوه، فیلم

آموزشی و ... کاملاً رایگان 📌❤️

👉 کانال تلگرام نهمی ها 📌

جهت عضویت در کانال نهمی ها اینجا کلیک کنید